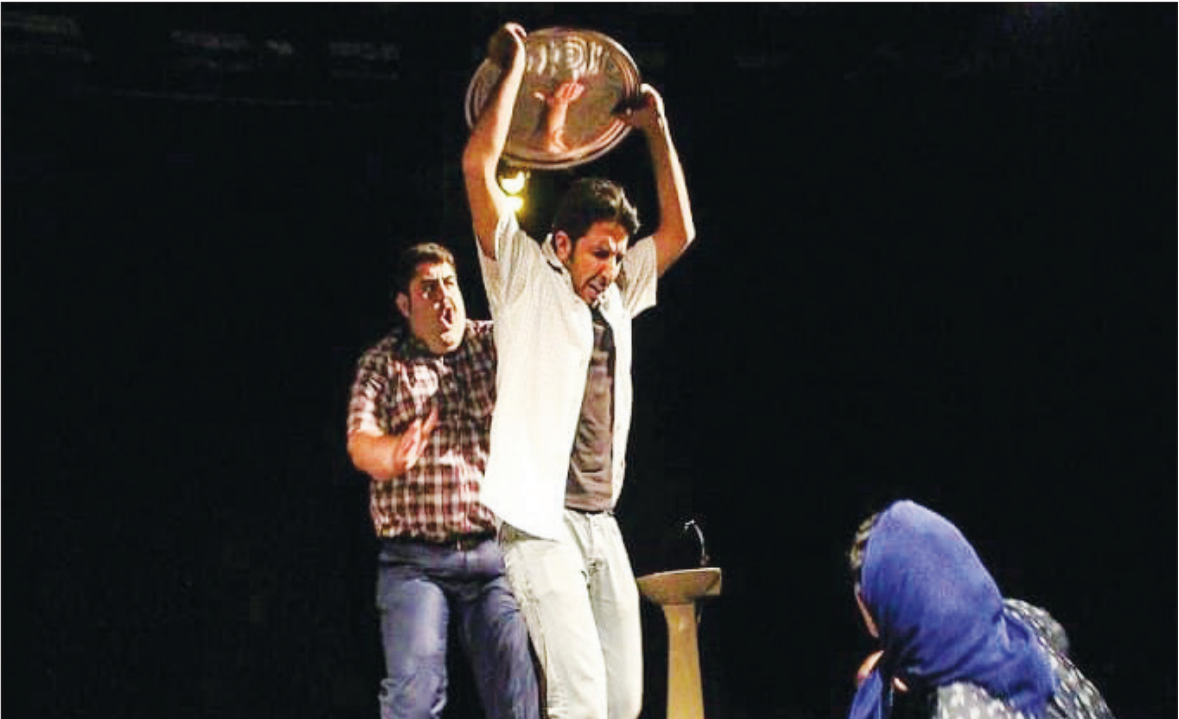

«فرهیختگان» با هنرمندان تئاتر استان ها گفت‌وگو کرد

نفس تنگی تئاتر خوزستان واصفهان

انجام می دهد که با توجه به بازگشایی مدارس و اینکه کودکان به صورت مجازی تحصیل می کنند، دیگر فرصت و رغبتی برای حضور در کلاس های مجازی کانون را ندارند؛ به همین دلیل تقریبا نهادهای اینجینینی تعطیل شده اند. آموزش و پرورش هم فعالیت حضوری ندارد و بسیاری از برنامه های فرهنگی و تربیتی اش لغو شده است. برنامه های عمومی فرهنگی هنری شهر هم یا تعطیل شده و یا بسیار کاهش پیدا کرده است. «وی افزود: «از طرف دیگر حجم حضور زیاد مردم در فضای مجازی آنها را خسته کرده است و دعوت های جدید به فضای مجازی مانند آموزش، دیدن تئاتر مجازی و... را پاسخ مثبت نمی دهند. البته این نکته را باید اشاره کنم که سالن های سینما از قوانین سراسر کشور تبعیت می کنند و خوشبختانه تولیدات ویدئویی رونق بیشتری گرفته است و این فعالیت ها در شکل های مختلفش مانند سریال ها و فیلم های کوتاه

مجازی و تلویزیونی صورت می گیرد.»
رهبی ادامه داد: «شهرداری اصفهان چندین سال است از بزرگ ترین حامیان تئاتر استان بوده، اما دیگر نهادهای مانند کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان اصفهان رونق خود را از دست داده اند. آموزش و پرورش تربیت نیروی جدید برای حضور در صحنه تئاتر را از مدارس کم کم حذف کرده است، دانشگاه ها نیز تئاتر دانشجویی را که نیروهای خوب تازه نفس را وارد میدان می کرد، حذف کرده است؛ این حتی پیش از همه گیری بیماری کرونا بوده است.»

این منتقد تئاتر در رابطه با وضعیت حال حاضر فرهنگی و هنری اصفهان گفت: «چند رویداد فرهنگی توانست فضای فرهنگی شهر اصفهان را گرم و پویا نگاه دارد، یکی جشنواره فیلم کودک و نوجوان و دیگری جشنواره تئاتر کمدی اصفهان با نام خندستان است که دومی متأسفانه به دلیل عدم شرایط تولید آثار زنده به سمت تولید نمایشنامه رفته است؛ نمایشنامه هم تا زمانی که اجرا نشود نمی تواند آن جریانگی که باید را ایجاد کند، اما امیدواریم که این نمایشنامه ها بتواند به غنای علمی و ادبی اصفهان کمک کند و در آینده نیز شاهد اجرای آنها باشیم. درمجموع شرایط فرهنگی و هنری بسیار شکننده شده و فقط کسانی توانسته اند فعالیت کنند که یا از خلاقیت ویژه ای برخوردار بوده اند یا خودشان را با شرایط تطبیق داده اند.»
رهبی در پایان تأکید کرد: «مجموع شرایط به سمتی رفته است که معیشت هنرمندان دچار مشکل شده است و جبران این خسارت به این زودی ممکن نیست و امیدوارم که تدابیر دقیق تر، عملی تر و وسیع تری اندیشیده شود. در حال حاضر نیز با بازگشایی اولیه سالن ها، سه نمایش روی صحنه رفته اند و جشنواره تاتر خندستان درحال برگزاری است؛ اما همچنان خبری از جشنواره استانی اصفهان و جشنواره روح الهه که مربوط به دفتر نشر اندیشه های امام خمینی (ره) هست، نیست.»

رهبی: هنرمندان اصفهانی دلواپس وضعیت کار و معیشت شان هستند

محمدرضا رهبی از نویسندگان و کارگردانان با سابقه کشور و استان اصفهان در رابطه با وضعیت تئاتر این استان می گوید: «واقعیت این است که کرونا آنچنان را آنچنان تر کرد، در بسیاری از شهرستان ها که ما چیزی به عنوان حرکت مستمر تئاتر نداشتیم، کرونا همان اندک تلاش ها را هم تعطیل کرد. گروهی در یک شهرستان سالی یک اجرای تئاتر داشت که همان هم یا نتوانست اجرا کند یا دو سه شب اجرا رفت و تعطیل شد. در شهر اصفهان هم وضعیت به همین شکل بوده؛ از طرف دیگر یک سری از زیرساخت ها در کلان شهری مانند اصفهان، هنوز آماده نیست، به همین دلیل تا بیماری کرونا

به سراغ تئاتر آمد، متأسفانه تئاتری ها چند برابر دیگر هنرمندان عرصه های هنری مختلف و دیگر

مشاغل متضرر شدند.»
این پژوهشگر تئاتر با اشاره به اینکه کرونا تئاتر را در ماه های اول به شدت زمین گیر کرد، اظهار داشت: «هرچند خلاقیت هایی مانند تئاتر مجازی به کار گرفته شد، اما کافی و کارساز نبود و هنرمندان تئاتر را ضعیف کرد، به همین دلیل مجموعا وضعیت تئاتر سخت، تلخ و اسفناک بود، به ویژه که چشم انداز مه آلودی پیش روی هنرمندان تئاتر بود و نه مشخص داده می شود و نه مشخص بود نحوه مدیریت شرایط چگونه است؛ آیا وضعیت تئاتر مشابه با تهران اداره می شود یا از شیوه و روش دیگری استفاده خواهد شد.»
رهبی تأکید کرد: «اکنون با واکنشیه شدن عموم مردم شرایط بهتر شده است، به ویژه اینکه اخیرا دو سالن سطح شهر اصفهان فعال شده اند، تالار هنر اصفهان که وابسته به شهرداری است پس از نزدیک به دو سال تعطیلی فعال شده و اجرای نمایش دارد و حوزه هنری هم اجراهایش را از سر گرفته است؛ همان نهاد های سابق همچنان حمایت می کنند که در شهر اصفهان را راس همه شهرداری است و پس از آن حوزه هنری، هنرمندان هم انگیزه بسیاری

برای تولید دارند، اما دلواپسی شان از بلاتکلیفی وضعیت بیشتر است؛ چرا که نمی دانند آیا این وضعیت ثبات دارد یا نه؟ مسئولان هم همان فرآیند را دارند و بخش هایی که با این بیماری تعطیل شده بود، تعطیلی شان عمیق تر شده است، الان ما تئاتر دانشجویی، دانش آموزی و تئاتر برای کودکان و نوجوانان را نداریم و این ظرفیت پرانگیزه و انرژی از اجرا رفتن و اجرا دیدن محروم است.»
این هنرمند تئاتر وضعیت فرهنگی هنری استان را اینگونه تحلیل کرد: «آن فضایی از تئاتر اصفهان که با کودکان سر و کار داشته، تقریبا تعطیل است؛ به طور مثال کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان که از اصلی ترین پایگاه های فعالیت برای کودکان است، بخشی از فعالیت های خودش را به دلیل اینکه امکان فعالیت حضوری ندارد، تعطیل کرده است و بخشی را به صورت غیرحضوری (مجازی)

استان ها برنامه حمایتی خود را سریع اجرا کنند. از طرف دیگر وضعیت مدیریت فرهنگی در هر استان متغیر است، اما عموما راهکارهایی شبیه هم و در یک سطح برای هر استان درنظر گرفته می شود. در دورانی که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاون هنری ندارد و مدیر مرکز هنرهای نمایشی آن نیز نمی داند تا چه زمانی روی کار خواهد بود، در همین راستا هفته گذشته با هنرمندانی از سه استان کردستان، مازندران و فارس گفت‌وگو کردیم و در ادامه پیگیری وضعیت و شرایط فرهنگی هنری استان های کشور، به ویژه تئاتر، این هفته با آرش ساریان، کارگردان و بازیگر تئاتر استان خوزستان و محمدرضا رهبی، کارگردان، نویسنده و پژوهشگر استان اصفهان گفت‌وگو کردیم.

این هنرمند با ابراز تأسف به خاطر شرایط نامساعد زیرساخت های فرهنگی و هنری استان خوزستان گفت: «طی سالیان متمادی مدیران فرهنگی استان نتوانسته اند مدیریتی صحیح و در ریل مشخصی را داشته باشند، هرچند اغلب آنها فرهنگی هم هستند. پس از رکود کرونا طبیعی است که عطش هنرمندان برای روی صحنه رفتن زیاد است، اما مشکلی که اکنون وجود دارد، انباشت و رجوع بسیار هنرمندان قدیمی و جدید برای اجرا هست و اینجاست که زیرساخت فرسوده استان ما به ویژه اهواز خودش را نشان می دهد. استان خوزستان یکی از پولدارترین استان های کشور است، اما یک سالن و یا حتی یک پلاتوی استاندارد تئاتر ندارد و این را سال های سال است که فریاد می زنیم که ما پلاتو تئاتر نداریم، تئاتر شهر نداریم؛ حتی اهواز که مرکز استان است هم کاملا در زیرساخت ضعیف است. دوستان هنرمند من با زحمت و مشقت بسیار در پلاتوهای غیراستاندارد تمرین می کنند و در نهایت در سالنی بدون امکانات کافی و در شرایط نامناسب اجرا می روند. شاید درستش این بود در دوران کرونا که تئاتر به اجبار تعطیل بود و بودجه ای برای تولید اثر به گروه ها داده نمی شد، به زیرساخت ها توجه می شد، کمترین کار بازسازی و یا ساخت یک پلاتو و سالن تئاتر استاندارد بود؛ اما با کمال تأسف باید بگویم استان خوزستان، پتانسیل امکاناتی ندارد و هیچ برنامه ریزی خاص و مدونی برای ایجاد زیرساخت مناسب برای تئاتر نیست؛ این وضعیتی که می گویم برای مرکز استان یعنی اهواز است؛ دیگر شما خودتان حدیث مفصل بخواهید برای آبادان، خرمشهر و... از این

ماجرا که بسیار تأسف بار است.»
ساریان افزود: «شرایطی که بیان کردم درحالی است که تئاتر خوزستان از گذشته تاکنون همواره تئاتری سرآمد و پویا بوده است، اما متأسفانه در تمامی این سال ها که هنرمندان با تلاش خودشان تئاتر خوزستان را در کشور با تراز ی بالا معرفی و مطرح کردند، هیچ مدیر فرهنگی ای که بتواند زیرساخت مناسبی را برای تئاتر استان فراهم کند، نداشته ایم و از همین جا به نمایندگی از هنرمندان زحمت کش خوزستانی اعتراض خودمان را مطرح می کنیم و تنها استانی هستیم که پلاتوی تئاتر نداریم. تالار آفتاب اهواز که یک زمانی از بهترین سالن های تئاتر کشور بود، آنقدر فرسوده شده است که دیگر کم کم رو به تخریب می رود. دیگر این سالن امکانات مناسبی ندارد که بتوان آن را مجموعه هنری دانست. انجمن هنرهای نمایشی استان هم هنوز دفتر مستقل ندارد و بسیاری از این ماجراهای جزئی که حداقل شرایط و امکانات برای یک استان در سطح خوزستان است.»

وی با تأکید به اینکه فرهنگ و هنر برنامه مدون و بلندمدت می خواهد، اظهار داشت: «با توجه به وضعیتی که برایتان ترسیم کردم، مشخص است که از گذشته دور هیچ برنامه ای پیش بینی نشده که امروز حتی یک سالن نداریم، آن چیزی را هم که داشته ایم از دست داده ایم. بنده خودم سال هاست در حوزه هنری استان فعالیت می کنم و تلاش هایی را هم داشته ایم، اما باید این نکته را تأکید کنم، که کشور متولی اصلی فرهنگ و هنر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و انتظارها برای احیا و ساخت از این مجموعه ها است، نهاد هایی همچون حوزه هنری هم در استان ها بودجه خود را از استانداری ها می گیرند که بسیار اندک است و همین که بتوانند با این بودجه چند اثر هنری را تولید کنند، بودجه تمام می شود. اما باز هم در حد توان خود تلاش کرده ایم از فضاهایی که در مجموعه حوزه هنری خوزستان داریم، استفاده لازم را کنیم.»

برآیند وضعیت فعلی تئاتر در سراسر کشور نشان می دهد اوضاع هر روز پیچیده تر می شود و عمارتی فرور یخته است؛ در گذر از شرایط دردناک شیوع

ویروس کرونا، اوضاع سخت تری را در آینده شاهد خواهیم بود. با توجه به روند کاهشی محدودیت های کرونایی و واکنشناسیون سراسری، شرایط اجرای آثار نمایشی هموارتر شده است و از هفته گذشته نمایش هایی در سراسر کشور روی صحنه رفته اند. گروه های تئاتری که طی دو سال گذشته از حمایت مناسب بی بهره بوده اند، انتظار دارند نهادهای متولی تئاتر به ویژه مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ادارات کل ارشاد

ساریان: زیرساخت های تئاتر خوزستان فرسوده و در آستانه تخریب است

آرش ساریان در رابطه با وضعیت تئاتر استان خوزستان در دوران کرونا می گوید: «تئاتر خوزستان هم مانند دیگر استان های کشور در رکودی جان فرسا قرار داشته و دارد؛ چرا که تئاتر تمریناتی زمان بر دارد و هم چون اجرای همه چیز نفس به نفس است. خب با توجه به پروتکل هایی که وضع شده و حداقل ارتباط نزدیک بین آدم ها هم ممنوع بود، بدون شک چنین شرایطی برای تئاتر که کاملا رو در روی تماشاگر در سالنی مسقف است، یعنی تعطیلی، که البته کاملا منطقی و به حق است.»

این هنرمند تئاتر با اشاره به وضعیت نامطلوب معیشت هنرمندان استان خوزستان ادامه داد: «هنرمندان تئاتر استان به تعطیلی بلندمدت کاری دچار شده اند که مشکلات معیشتی و خانوادگی بسیاری را برایشان به وجود آورده است. خیلی از مدیران تئاتر کشور و استان تلاش کردند سبدهای حمایتی به هنرمندان اختصاص دهند تا حداقل روزمره را سپری کنند؛ اما مساله این است که تعداد هنرمندان کم نیست و تصمیماتی که از سوی دولت به ویژه دولت قبلی برای حمایت از هنرمندان گرفته شده و می شود خیلی مقطعی و لحظه ای است، درحالی که هنرمند، به ویژه هنرمندان فعال در استان های مختلف کشور نیازمند یک برنامه جامع و آینده نگر هستند. باید این نکته را هم یادآور شوم که هرچند مسائل اقتصادی بسیار مهم است، اما تنها بخشی

از مشکل هنرمند تئاتر معیشت است و بخش دیگر بار روانی ای است که روی هنرمند به جهت عدم اجرای تئاتر، تأثیر روحی بدی می گذارد؛ چرا که نمی توانند اثری را تولید کنند.»
مدیر واحد نمایش حوزه هنری استان خوزستان افزود: «خیلی از مشاغل دیگر و حتی مشاغل هنری امکان تولید داشتند، اما تئاتر واقعا در این میانه شرایطش با همه تفاوت داشت و با توجه به پروتکل های موجود هر شیوه و شکلی از تئاتر نیازمند تمرین است و تمرین یک نمایش تا اجرای آن که سراسر ارتباط ورودی است امکان پذیر نبود. شرایط کرونا در دو سال پایانی دولت دوازدهم به وجود آمد، اما این دو سال به لحاظ مدیریتی، که مدیریت فرهنگی و هنری از آن جدا نیست است، شرایط خوبی نداشت؛ طی این دو سال هیچ اقدام ویژه ای رخ نداد و برنامه خاصی را شاهد نبودیم. علی رغم اینکه رهبر انقلاب در سخنرانی های مختلفی به اهمیت فرهنگ و هنر تأکید کردند، اما متأسفانه دولتمردان آنقدر درگیر مسائل اقتصادی شدند که مساله مهم تر از آن، یعنی فرهنگ و هنر را فراموش کردند؛ در این میان البته مدیرانی که سکان دار فرهنگ بودند نیز مطالبه گر و دلسوز نبودند.»

ساریان با تأکید بر اینکه وضعیت تئاتر کشور پیش از بیماری کرونا بحران زده بود، اظهار داشت: «حساب کنید با توجه به شرایطی که کرونا به وجود آورد، با چه فاجعه ای روبه رو هستیم و فکر می کنم با این وضعیت به طور کامل ترمیم نمی شود و یا اینکه اگر بخواهد به شرایط بحران زده سابق هم بازگردد زمان می برد؛ اکنون ما در رکودی بی سابقه هستیم و همه چیز بلاتکلیف است و اگر در یک جمله بخواهم بگویم، وضعیت زیر صفر است و هنوز هم همان طور که می تأکید بحث هایی در رابطه با پیک ششم کرونا مطرح است و معلوم نیست سالن ها باز می مانند یا نه، به هر حال باید مدیران به فکر دوران پساکرنا باشند و به نظرم شاید انتظار هم نباید داشته باشیم در سال جاری و یا حتی سال آینده شرایط برای تئاتر عادی شود.»

گزارش

انجمن هنرهای نمایشی به عنوان بازوی اجرایی اداره کل هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با دارا بودن شعب استانی عصری مهم در راستای حمایت و پیشبرد اهداف تئاتر سراسر کشور دارد که در ادوار مختلف دچار فرازونشیب های بسیاری بوده است. هرچند انتقادات بسیاری به وجود چنین مجموعه ای همواره مطرح بوده است، اما با این حال تلاش فعالان این انجمن چه در تهران و چه در شعب استانی که به صورت انتخابات سالانه مدیر و اعضای هیات مدیره آن توسط هنرمندان تئاتر انتخاب می شوند، نباید نادیده گرفته شود. در همین راستا با وحید لک، مدیر امور استان های انجمن نمایش کشور گفت‌وگو کرده ایم.

وحید لک، در رابطه با حمایت از تئاتر در استان ها می گوید: «از اسفند سال ۹۸ که قادر آشنا به عنوان مدیر کل مرکز هنرهای

نمایشی فعالیت خود را آغاز کرد، است، برنامه ریزی شد که بین

معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با مدیران کل

فرهنگ و ارشاد استان های کشور تفاهنامه منعقد شود که بخشی

مدیر امور استان های انجمن هنرهای نمایشی کشور خبر داد

آغاز جشنواره های تئاتر استانی در سراسر کشور

طول دو سال گذشته و سال پیش روطبق سرفصل ها بخشی از حمایت ها شامل فعالیت های داخلی انجمن های هنرهای نمایشی در استان ها خواهد شد، بخشی صرف حمایت از پرتال های اطلاع رسانی این انجمن ها خواهد شد و همه اینها مربوط به گزارش فعالیت و تلاش هنرمندان هر استان می شود. در کنار این حمایت ها برخی از جشنواره های ثبت شده توسط انجمن هر استان مورد حمایت قرار می گیرد، همین طور جشنواره های استانی که به صورت سالانه در دل انجمن ها برنامه ریزی و حمایت می کنیم. امسال هم از چند روز آینده جشنواره های استانی شروع به کار خواهند کرد.»
لک با اشاره به اینکه انجمن هنرهای نمایشی ایران طبق تفاهنامه ای منعقد شده حمایت از تولیدات صحنه ای

از بودجه تئاتر به حمایت از برنامه ها و فعالیت گروه های نمایشی در استان ها اختصاص پیدا کند. براساس برنامه ریزی یک دهه گذشته اکثر گروه های نمایشی در ۳۴ استان و مناطق آزاد که شعب انجمن هنرهای نمایشی دارند و در حال تولید آثار نمایشی هستند شناسایی و ثبت شده اند و برای پروانه های فعالیت نمایشی هستند. البته طی سال های مختلف نوساناتی در حمایت از گروه ها وجود داشته، اما در سال های دیگر رشد داشته است.»

وی تأکید کرد: «در طول دو سال گذشته در بخش های مختلف

اداره کل هنرهای نمایشی توسط انجمن هنرهای نمایشی تمامی

شعب خود را مورد حمایت قرار داده است. خب بخشی از این

حمایت ها با سرفصل های مشخصی صورت گرفته است و در

شرایط کرونایی مورد حمایت قرار گرفته اند و در کنار این حمایت انجمن، مطمئنا ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی هر استان نیز از گروه ها به شکل های مختلف حمایت کرده اند. انجمن هنرهای نمایشی در طول مدت فعالیت خودش در دو سال گذشته به برخی خانواده ها و افرادی که درگیر کرونا شدند به شکل های مختلف یاری رسانده است و تلاش کردیم تا بتوانیم مساعدت های مالی و درمانی را برای این عزیزان فراهم آوریم. همین طور در حوزه نشر آثاری که در استان ها مورد توجه قرار گرفته است در بسیاری از مواقع با کارشناسی همکاران مادر انتشارات نمایش مورد حمایت قرار گرفته اند.»

مدیر امور استان های انجمن هنرهای نمایشی در پایان گفت: «به طور کل انجمن تقریبا تمامی فعالیت های نمایشی در سراسر کشور را رصد و حمایت می کند، اما مبنای این حمایت ها برای تولید در بخش هایی که اشاره شد خواهد بود. امسال نیز در تلاش هستیم میزان حمایت ها را افزایش دهیم.»